КАСАЦІЙНИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД ВС: УЧАСНИК СПРАВИ НА ОБҐРУНТУВАННЯ СВОЇХ ВИМОГ І ЗАПЕРЕЧЕНЬ МАЄ ПРАВО ПОДАТИ СУДУ ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКАЗ У ПАПЕРОВІЙ ФОРМІ, ЯКИЙ, Є ЗАСОБОМ ВСТАНОВЛЕННЯ ДАНИХ. ПАПЕРОВА КОПІЯ САМА ПО СОБІ НЕ РОБИТЬ ТАКИЙ ДОКАЗ НЕДОПУСТИМИМ[1]

Верховний Суд (Касаційний господарський суд)

Реферат. Дедалі більше доказів у судових справах існує лише в цифровій формі, проте сторони часто подають їх у вигляді роздруківок. Матеріал присвячено допустимості саме таких доказів у господарському процесі й ґрунтується на постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 29.01.2021 у справі № 922/51/20 та на аналогічній постанові від 23.09.2021 у справі № 910/17662/19. У першій справі апеляційний суд не взяв до уваги електронне листування сторін через відсутність електронного цифрового підпису, а Верховний Суд із таким підходом не погодився і направив справу на новий розгляд. Сформульовано позицію: учасник справи має право подати електронний доказ у паперовій копії, посвідченій у порядку, передбаченому законом. Така копія не вважається письмовим доказом, проте є однією з форм подання електронного доказу, який, своєю чергою, є засобом встановлення даних, тож сама паперова форма не робить доказ недопустимим. Суд може не взяти копію до уваги лише тоді, коли оригінал електронного доказу не подано, а учасник справи або суд ставить під сумнів відповідність копії оригіналу. Друга постанова розкриває зміст ст. 96 ГПК України: електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі з даними про обставини справи, зокрема електронні документи, графічні зображення, фотографії, відео- та звукозаписи, вебсайти, текстові, мультимедійні й голосові повідомлення, метадані, бази даних, що зберігаються на портативних пристроях, серверах, у системах резервного копіювання чи в мережі Інтернет. Їх подають в оригіналі, в електронній копії, засвідченій електронним підписом, прирівняним до власноручного відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги», або в посвідченій паперовій копії. Учасник, який подає копію, зазначає, у кого перебуває оригінал, а суд може витребувати його за клопотанням чи з власної ініціативи. Позиція має практичне значення для адвокатів, суддів і судових експертів, які працюють з аудіо- та відеозаписами, листуванням та іншими цифровими об'єктами: від форми подання й підтвердження відповідності оригіналу залежить, чи суд узагалі врахує такий доказ.

Ключові слова: електронний доказ, паперова копія електронного доказу, допустимість доказів, письмовий доказ, стаття 96 ГПК України, оригінал електронного доказу, електронний підпис, господарський процес, Касаційний господарський суд.

Cassation Commercial Court of the Supreme Court: A Party May Submit Electronic Evidence in Paper Form to Substantiate Its Claims and Objections, and a Paper Copy Does Not in Itself Make Such Evidence Inadmissible

Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi hospodarskyi sud).

Abstract. Digital records such as e-mails, messenger chats, photographs and audio or video files increasingly serve as evidence, yet parties often file them as printouts. This digest presents the position of the Cassation Commercial Court within the Supreme Court of Ukraine set out in its ruling of 29 January 2021 in case No. 922/51/20 and reaffirmed on 23 September 2021 in case No. 910/17662/19.

In the first case the appellate court had disregarded e-mail correspondence because it bore no electronic digital signature; the Supreme Court disagreed and remitted the case. It held that a party may submit electronic evidence as a paper copy certified in the manner prescribed by law. Such a copy is not written evidence, but it is a permissible form of electronic evidence, which in turn is a means of establishing facts, and the paper form alone does not make the evidence inadmissible. A court may disregard the copy only where the original has not been produced and a party or the court doubts that the copy matches it. The second ruling restates Article 96 of the Commercial Procedure Code of Ukraine: electronic evidence covers documents, images, audio and video recordings, websites, text, multimedia and voice messages, metadata and databases stored on portable devices, servers, backup systems or the internet. It may be filed as an original, as an electronic copy certified by an electronic signature equivalent to a handwritten one, or as a certified paper copy, and the court may request the original. The position is relevant to lawyers and forensic experts who handle digital objects, because the form of submission and proof of conformity with the original determine whether the court will consider such evidence at all.

Keywords: electronic evidence, paper copy, admissibility of evidence, written evidence, Commercial Procedure Code of Ukraine, original electronic evidence, electronic signature, commercial litigation, Supreme Court of Ukraine.

Першоджерело: *Постанова Верховного Суду від 19.01.2021 у справі № 922/51/20. ; Постанова Верховного Суду від 23.09.2021 у справі № 910/17662/19.*[2][3] *Реферат оприлюднено в журналі 26.10.2021.*

References

1. Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi hospodarskyi sud). Kasatsiinyi hospodarskyi sud VS: Uchasnyk spravy na obgruntuvannia svoikh vymoh i zaperechen maie pravo podaty sudu elektronnyi dokaz u paperovii formi, yakyi, ye zasobom vstanovlennia danykh. Paperova kopiia sama po sobi ne robyt takyi dokaz nedopustymym [Cassation Commercial Court of the Supreme Court: A Party May Submit Electronic Evidence in Paper Form to Substantiate Its Claims and Objections, and a Paper Copy Does Not in Itself Make Such Evidence Inadmissible] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 5 (35). URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu/5965-kasatsijnij-gospodarskij-sud-vs-uchasnik-spravi-na-obgruntuvannya-svojikh-vimog-i-zaperechen-mae-pravo-podati-sudu-elektronnij-dokaz-u-paperovij-formi-sud-mozhe-ne-vzyati-do-uvagi-kopiyu-paperovu-kopiyu-elektronnogo-dokazu-u-vipadku-yakshcho-original-elektronnogo-dokazu-ne-podanij-a-uchasnik-spravi-abo-sud-stavit-pid-sumniv-vidpovidnist-podanoji-kopiji-paperovoji-kopiji-originalu (onovlena versiia vid 27.10.2021). [in Ukrainian].

2. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 19.01.2021 u spravi № 922/51/20. ; Postanova Verkhovnoho Sudu vid 23.09.2021 u spravi № 910/17662/19 [Ruling of the Supreme Court of 19.01.2021 in Case No. 922/51/20; Ruling of the Supreme Court of 23.09.2021 in Case No. 910/17662/19]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94517830 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 19.01.2021 u spravi № 922/51/20. ; Postanova Verkhovnoho Sudu vid 23.09.2021 u spravi № 910/17662/19 [Ruling of the Supreme Court of 19.01.2021 in Case No. 922/51/20; Ruling of the Supreme Court of 23.09.2021 in Case No. 910/17662/19]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/99818578 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].